

Hrvatska grancica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 3

STATISTIKA...

STR. / PAG. 4-5

OPĆINA LUPAK NA POČETKU
2021. GODINE...

STR. / PAG. 10

DUGE ZIMSKE NOĆI...

Zima u Nermiđu

Foto: Milan Miloš

POTRES U
HRVATSKOJ

Sursa: grabancijas.com

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 25.12.2020, u 15.30 sati. Gledajte nas!

REDACTIA:
COD ISSN 1841-9925

Redactor șef:
Ivan DOBRA

Redactori:
Lina TINCUL; Daniel LUCACELA;

Colaboratori:
Maria LAJCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOȘ

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Uniunea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

UREDNIŠTVO:
ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik:
Ivan DOBRA

Urednici:
Lina TINCUL; Daniel LUKAČELA;

Vanjski suradnici:
Marija LACKIĆ; Vič. Davor Lukačela; Petar Miloš

Tehnoredaktor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
327065 Carașova 22, Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 24.12.2020, od 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

STATISTIKA	STR. 3
OPĆINA LUPAK NA POČETKU 2021. GODINE	STR. 4-5
DICȚIONARUL LIMBII LITERARE CROATE...	STR. 6
ȘEDINȚA CONSILIULUI LOCAL CARAȘOVA	
NATJEČAJ FOTOGRAFIJA: HRVATSKA U SRCU!	STR. 7
POTRES U HRVATSKOJ	STR. 8-9
DUGE ZIMSKE NOĆI	STR. 10
LUPAČKA ZIMA U PJESMAMA MILJE ŠERE	STR. 11
BLAGDAN PRIKAZANJA GOSPODINOVA	STR. 12
CLEMENȚĂ LA ÎNCHIDEREA SEZONULUI	
DE PESCUIT PENTRU ANUL 2020!	STR. 13
IX. LIKOVNO - LITERARNO - NOVINARSKI	
NATJEČAJ: „BOGATSTVO RAZLIČITOSTI“	STR. 14
NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI U PROŠLOJ 2020. GOD.	STR. 15

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI U PROŠLOJ 2020. GODINI

Za koronavirus možemo slobodno reći da je jedan od događaja koji je obilježio 2020. godinu u svijetu. Koronavirusom je dosad zaraženo oko 75 milijuna ljudi, a život je izgubilo više od 1,6 milijuna. Prošlu 2020. godinu, također, obilježili su i požari, zemljotresi, globalno zagrijavanje, smrt legendarnih sportaša, znanstvena dostignuća itd. Ovu godinu obilježili su i predsjednički izbori u Sjedinjenim Američkim Državama u kojima je Joe Biden pobijedio Donalda Trumpa i NASA-ino povijesno otkriće o prisustvu vode na površini Mjeseca, kao i pronalazak cjepiva protiv COVID-19.

Odmah na početku prošle godine američka košarkaška zvijezda Kobe Bryant (41) i njegova 13-godišnja kćerka Gianna poginuli su u helikopterskoj nesreći u Calabasasu, u Californiji. Nekoliko dana kasnije Velika Britanija, nakon 47 godina članstva, službeno napušta Evropsku uniju. Na kraju veljače delegacije Sjedinjenih Američkih Država i talibanskog pokreta potpisale su sporazum o početku mirovnog procesa u Afganistanu. 11. ožujka Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je COVID-19 globalnom epidemijom. U isto vrijeme, Australija je gorjela. Šumski požari haraju ovim južnim kontinentom svake godine, obično od kolovoza ili rujna do veljače, no sada su počeli još u lipnju, a trajali su sve do početka ožujka 2020. godine. Vatrogasci su se mjesecima borili s desecima velikih požara koji su gutali Australiju, ponajviše u saveznoj državi Novi Južni Wales, gdje je izgorjelo rekordnih 4,9 milijuna hektara - područje veličine Danske. 22. ožujka u Zagrebu dogodio se snažan potres koji je oštetiio više od 26 tisuća građevina, od čega gotovo 10 tisuća obiteljskih kuća. Njih 1900 postalo je neuporabljivo. Najveća šteta nanesena je u centru Zagreba, s brojnim starim i loše ili nikako održanim zgradama čija je statika narušena, zidovi napukli, a fasade se odlomile i raspale.

Zbog policijskog ubojstva Afroamerikanca Georgea Floyd u svibnju, SAD su usred pandemije potresali veliki prosvjedi protiv rasizma. Uz većinom mirne prosvjede, zabilježeni su i nemiri na ulicama diljem Amerike, uz najmanje 25 stradalih u prosvjedima i milijardu do dvije dolara štete. Na kraju srpnja Američka je agencija NASA lansirala rover Perseverance u svemir, započevši otprilike sedmomjesečno putovanje na Mars.

Početkom kolovoza, točnije 4. kolovoza izbio je požar u skladištu broj 12 u luci Bejrut, a onda se dogodila snažna eksplozija koja je potresla čitav grad. Predsjednik Michel Aoun rekao je da je eksploziju izazvalo 2.750 tona amonijum nitrata koje se 6 godina držalo u skladištu u luci. Objavljeno je da je u eksploziji smrtno stradala 191 osoba, više od 6 tisuća ljudi je ranjeno, a nekoliko ljudi nestalo.

Sursa: rs-lat.sputniknews.com

26. listopada, NASA potvrđuje historijsko otkriće o prisustvu vode na površini Mjeseca, a tek nekoliko dana kasnije, turski grad Izmir bio je pogođen od zemljotresa jačine 6,6 stepeni po Richтеру. Od posljedica zemljotresa taj dan poginulo je 115, a povrijeđeno je 1.034 osobe.

Studen je nekako bio u znaku Amerike i borbe između Donalda Trampa i Joe Bidena. Na američkim predsjedničkim izborima održanim 3. studenog, demokratski kandidat Joe Biden izabran je za 46. predsjednika SAD-a pobijedivši trenutnog predsjednika, republikanac Donalda Trumpa. 25. studenog legendarni argentinski nogometaš Diego Armando Maradona preminuo je u 60. godini. zbog "akutnog plućnog edema usljed kroničnog zatajenja srca" dok je spavao.

29. prosinca 2020. godine u 12 sati i 19 minuta, seizmografi Seizmološke službe RH zabilježili su razoran potres s epicentrom 5 km jugozapadno od Petrinje. Magnituda potresa iznosila je 6.2 prema Richteru. Potres je prouzročio ljudska stradanja i velike štete na području gradova Glina, Petrinja i Sisak.

Sada se postavlja pitanje što nas zapravo čeka u ovoj novoj, 2021. godini? Sa sigurnošću ne možemo znati, možemo samo nagađati. Nadamo se i nadajmo se da će, prije svega, biti mira. Kako u svijetu tako i u našoj zemlji.

Lina Tincul

IX. LIKOVNO-LITERARNO-NOVINARSKI NATJEČAJ: „BOGATSTVO RAZLIČITOSTI“

Osnovna škola „Matija Gubec“ iz Tavankuta organizira međunarodni nagradni literarni, novinarski i likovni natječaj „Bogatstvo različitosti“ za učenike osnovnih škola kojim se želi potaknuti djecu na raspravu o temama suživota s drugima i drukčijima te razvijanje solidarnosti i povezivanje s vršnjacima iz različitih krajeva.

Tema ovogodišnjega natječaja: „JABUKA“

Tema je općenita te omogućava učenicima izražavanje i iskazivanje vlastitih ideja o jabuci na različite načine (jabuka u cvatu, plod jabuke, jabuka kao simbol ljubavi, zdravlja, znanja, dugovječnosti, ali i iskušenja te razdora).

Natječaj je otvoren do 15. ožujka 2021. godine. Sve pristigle radove vrednovat će žiri, a nagradit će se po tri najbolja literarna, novinarska i likovna rada u dvije starosne skupine (prva – od 1. do 4. i druga – od 5. do 8. razreda osnovne škole). Nagrade će se autorima i mentorima uručiti na glavnoj svečanosti 15. travnja 2021. godine, a za nagrađenoga učenika i mentora bit će osiguran smještaj i prehrana.

Upute za slanje radova:

Literarni i novinarski radovi šalju se na adresu elektroničke pošte: bogatstvo.razlicitosti@osmgu-bec.edu.rs, a svaki rad obavezno mora sadržavati sljedeće podatke:

- Ime i prezime autora,
- Razred,
- Osnovne podatke za kontakt s nastavnikom-mentorom (ime i prezime, telefon, adresu e-pošte) i
- Naziv i adresu škole.

Svaki učenik na natječaju može sudjelovati s najviše dva literarna rada te jednim novinarskim i jednim likovnim radom. Literarni radovi mogu biti i pjesme i prozni sastavci.

Literarni i novinarski radovi mogu biti pisani na jezicima zemalja sudionica natječaja, kao i jezicima nacionalnih manjina.

Tekstovi literarnih radova trebaju biti napisani fontom Times New Roman, veličinom slova 12 točaka i u formatu .doc ili .docx dokumenta.

Radovi koji su nepotpuno označeni ili ne sadrže potrebne podatke neće biti razmatrani i neće konkurirati za nagrade. Škola zadržava pravo objavljivanja radova.

Radove na natječaj mogu slati osnovne škole i druge institucije ili organizacije koje se bave osnovnim odgojem i obrazovanjem.

Likovni se radovi šalju isključivo na adresu:

- OŠ „Matija Gubec“ (za natječaj: „Bogatstvo različitosti“)

– Marka Oreškovića 12/a

– 24214 Donji Tavankut, Vojvodina - Republika Srbija.

Prethodno navedeni podaci trebaju biti napisani na pozadini rada fontom Times New Roman, veličinom slova 12 točaka (možete koristiti prijavitnicu koja je u prilogu natječaja).

Radovi ne smiju biti ranije objavljeni i nakon natječaja ne vraćaju se.

STATISTIKA

vjenčanih, rođenih i umrlih u karaševskoj i lupačkoj općini u 2020. godini

Prema podacima crkvenog ureda iz Karaševa, u 2020. godini zabilježen je u karaševskoj općini pad broja živorođene djece u odnosu na prethodnu godinu, to jest rođeno je 4 djece manje nego u 2019.

U karaševskoj župi, u 2020. godini ukupan broj rođenih bio je 19 djece, 8 djevojčice i

ni razlog što su mnogi mladenci prošle godine bili primorani da svoje već unapred planirano vjenčanje otkažu.

Što se općine Lupak tiče, prema podacima crkvenog ureda iz Lupaka i Klokotiča u prethodnoj 2020. godini umrlo je 30 stanovnika više u odnosu na broj živorođenih, odnosno rođeno je 18, a umrlo je 48 osoba.

U Lupaku imamo 11 mrtvih, 6 muškarca i 5 žene, u Ravniku umrle su 10 osobe, 4 muškarca i 6 žene, dok u Klokotiču i u Vodniku, prošlu godinu umrle su 27 osobe, 17 muškarca i 10 žene. Ove godine, u ovoj općini, zabilježen je veliki broj umrlih osoba u odnosu na prijašnju godinu. U istom razdoblju sklopljena su samo 4 braka u općini Lupak. Tako da lani, u Klokotiču i u Vodniku, na bračnu vjernost pred Bogom prisegnulo je 2 para, dok su u Lupaku i Ravniku crkveno vjenčani isto 2 para.

Sve u svemu, u prošloj pandemskoj godini karaševski Hrvati su imali zabrinjavajuće veliki broj umrlih i veoma mali broj sklopljenih brakova i rođene djece.

Lina Tincul

11 dječaka. U Karaševu imamo 14 novorođena, 8 djevojčice i 6 dječaka. U selu Nermidu imamo 4 novorođena, 2 djevojčice i 2 dječaka dok u selu Jabalču imamo 1 novorođeno, 1 dječak. Nažalost, trend pada nataliteta u karaševskoj općini je prisutan dugi niz godina isto kao što je nastavljen trend prema kojem broj umrlih bitno nadmašuje broj novorođenih.

U 2020. godini zabilježen je porast broja umrlih osoba u odnosu na prethodnu godinu, umrle su 40 osobe, to jest 2 osobe više nego u 2019.

Ne stojimo dobro ni sa sklapanjem brakova jer u karaševskoj općini prošle godine nije sklopljen niti jedan brak. Epidemija korona virusa je glav-

Općina Lupak	Ukupno	Lupak	Ravnik	Klokotič i Vodnik
Vjenčani	4	2	0	2
Rođeni	7 muško	4 muško	2 muško	1 muško
	10 žensko	3 žensko	2 žensko	6 žensko
Ukupno	18	7	4	7
Umrli	48	11	10	27

OPĆINA LUPAK NA POČETKU 2021. GODINE

Započela je 2021. godina i, po običaju, otišli smo do ureda (po)novozabranog kneza Lupačke općine, Marijana Vlašića, da nam kaže koje se komunalne radnje odvijaju ili će pak započeti u ovoj teritorijalno administrativnoj jedinici u tekućoj godini.

Smo imali pet veliki projekta za našu općinu koji su bili odobreni za financiranje i koji smo skoro završili - zadovoljno nam kaže lupački knez. Prvi projekt, na kojim smo započeli radnju većem od 2018. godine, je uključio proširenje kanalizacije i rehabilitaciju postrojenja za obradu otpadne vode (rum. stažie de epurare) u Lupaku.

Postrojenje smo već dovršili. Sve funkcionira, sve je teklo po planu, nemamo što da se žalimo. Smo proširili kanalizaciju u dva sokaka iz

Marian Vlasici
načelnik Općine Lupak

starog Lupaka, ali smo izlezli s cavami i na novom terenu na izlasku iz Lupaka (na desnoj strani, kad se ide iz Oravice prema Ričici), de imamo 12 placa u intravilanu za prodaje. Tu smo većem potegnuli i cave za vodu i ješte nim stalo da povežemo struju. Struju lamo da uradimo na našim trošku, iz našeg lokalnog proračuna. Čekamo ješte da nam dođe budžet, pa onda lamo od toga da vidimo koliko novac možemo da odvojimo da finaliziramo i tu stvar.

Ali ne samo u ovom novom delu Lupaka smo potegnuli vodu, negoli u cilomu selu. Stare cave smo zamenili i smo metnuli rakordove ispred svakog doma. Čekamo, kako sam rekal, da vidimo koji la da bude iznos novog lokalnog budžeta, da odredimo lamo li da možemo iz tog budžeta da platimo i kontori. Ako nim budžet dopusti, onda bi stalo da si svaki človik plati samo priključak od naše instalacije do njegovog doma.

Proširenje vodovoda u Lupaku

Lupak ima stalni problem s opskrbljivanjem vode. Sada imate novu instalaciju, ali vam to pak ne riješava problem...

Sad, samo da malko zatopli, lamo da počmemo da bušimo, da sondiramo za vodu. Za pitku vodu! To la da se čini na mestu de je bila stara stacija, stari bazen. To je izvan sela i tudi nesu prošle galerije od starog rudnika. Tamo treba da se počme radnja i na dva nova bazena, koja da stokiraju vodu. S pumpami lamo da doterimo vodu samo do bazena, a otuda voda la da ide padom do sela. Radnja bi trebala, po meni, da se svrši negdi na kraju meseca maja. U projektu je bila uvačena samo jena foraža, ali ukoliko ne bude voda dovoljno, imamo u vidu da napravimo ješte jenu. Novac bi uzeli, ondak, iz našeg budžeta.

Postrojenje za obradu otpadne vode u Lupaku

CLEMENTĂ LA ÎNCHIDEREA SEZONULUI DE PESCUIT PENTRU ANUL 2020!

În ultima zi a anului am decis să fac o scurtă ieșire la un pescuit de păstrăv, la doar câteva grade celsius sub zero!

Am ales un loc aproape de casă, cu apa râului numai bună pentru un asemenea stil de pescuit. Cum numai loștrița și păstrăvul curcubeu sunt singurele specii de pește la

Am schimbat lanseta și am trecut la un echipament cu linie mai fină, având în portbagajul auto-turismului mai tot timpul un minim de două sau trei undițe. Așadar, de această dată am ales un loc cu

apă mai mică și am optat pentru năluci mult mai mici decât în faza inițială, adică un fir de 0,25 mm, o lansetă cu o putere de acțiune 10/40gr, și năluci de maxim 10 gr.

Am pescuit aproximativ o oră, timp în care am schimbat cel puțin 10, 15 năluci, care mai de care mai frumoase. Iar la ul-

care am voie să pescuiesc, am ales-o pe cea din urmă. Mi-am completat autorizația de pescuit și am decis spontan, în sinea mea, că în eventualitatea în care o să am norocul de a prinde un pește frumos, am să-l eliberez numaidecât, deoarece am prins destui pești în decursul anului. Am ales un loc cu apă adâncă și foarte limpede în acea ultimă zi a anului, după care am început pescuitul cu năluci de dimensiuni mari și, bineînțeles, de culori închise.

După aproximativ două ore de pescuit am avut parte doar de câteva atacuri din partea peștilor, soldate, din păcate, numai cu o singură captură, un păstrăv indigen de aproximativ 40 de cm, un exemplar foarte frumos pe care l-am eliberat imediat. Am mai insistat preț de câteva minute bune în aceeași zonă, însă fără succes.

A urmat o pauză pentru a răspunde la câteva apeluri pe care le promisem pe telefonul mobil din partea consoartei și fetei mele, deoarece, la plecare, am promis că în această ultimă zi a anului nu o să zăbovesc multă vreme pe malul apei. Am schimbat rapid locul unde am pescuit, aflându-mă într-o situație contra cronometru și am ales un loc apropiat celui inițial în speranța unei capturi pe măsura așteptărilor.

timizele lanseuri am avut parte de un atac fără precedent, unul instantaneu și spontan, am înțepat și lup-ta a început. Iar cum eu mi-am promis în dimineața acelei zile că am să eliberez orice pește frumos pe care-l aduc la mal, după care am să plec imediat acasă, peștele era oricum în siguranță. Cu toate că aveam tot dreptul din lume de a reține păstrăvul, l-am lăsat să-și petreacă noaptea dintre ani și zilele următoare în arealul lui subacvatic, unde sălășluiesc confrății lui din aceeași familie, salmonidele, astfel, șansa de-a perpetua specia fiind una în plus.

M-am întors repede acasă, bombardat și de apelurile neîncetate ale consoartei, care insistă să-mi respect promisiunea potrivit căreia voi fi un ajutor de nădejde cu prilejul pregătirilor pentru noaptea dintre ani.

Peștele eliberat era un păstrăv curcubeu de dimensiuni frumoase, chiar unul capital, de aproximativ 3 kg, respectiv 50/60 cm. Oricum, exemplarul acesta frumos mi-a închis sezonul 2020 cum nu se putea mai bine.

La mulți ani fericiți și multă sănătate le doresc tuturor cititorilor și tuturor pescarilor și în anul 2021!

Petru Miloș

BLAGDAN PRIKAZANJA GOSPODINOVA

Blagdan Prikazanja Gospodinova (Sviječnica) slavi se 2. veljače, četrdeset dana nakon Božića.

Na današnji blagdan u crkvama se blagoslivljaju svijeće koje će se koristiti u obredima krštenja, tijelovskim procesijama i drugim prigodama. Blagdan Prikazanja Gospodnjeg je već od starih vremena bio spomendan na događaj kada su Isusa njegovi roditelji, Marija i Josip, po prvi puta donijeli u Hram koji se u Jeruzalemu častio kao mjesto osobite Božje prisutnosti, a starac Šimun ga pozdravio kao "svjetlo na prosvjetljenje naroda". Iz Šimunovih riječi da Isus neće biti samo izvor spasenja za Židove, nego „svjetlost na prosvjetljenje naroda“, ovaj dan također zovemo Sviječnica, te se u misama na današnji dan tradicionalno blagoslivljaju svijeće. To je Gospodnji blagdan i on se ubraja u vrijeme kroz godinu. Na taj se dan zajednica sabere u crkvi, redovito na prikladnome mjestu kod ulaza u samu crkvu. Svi u rukama nose svijeće koje se uz pjevanje zapale. Nakon pozdrava i blagoslovne molitve kreće se u svečanom ophodu po kojem je ujedno ovaj blagdan i dobio ime Sviječnica. Na mnogim mjestima taj dan obilježava i kraj Božićnog vremena. Skidaju se Božićni ukrasi, Božićna drvca se tada spaljuju, pepeo im se miješa sa pepelom „badnjaka“ i tada se pepeo posipa po vrtovima i poljima da zemlja boljim rodом urodi.

Sursa: dugopolje.org

svećenici odabrali su ga za biskupa u Maloj Aziji u vrijeme teških progona kršćana. Današnji obred blagoslova grla veže se uz predaju o njegovom polaganju ruku na dijete kojem je u grlu zapela kost. Učinio je znak križa i molio je Boga da dijete oslobodi te kosti te je doživio uslišanje. Nakon toga je zamolio da Bog to učini svaki put onome tko mu se u molitvi i vjeri obrati u njegovo ime.

Blagoslov grla kao obred pojavljuje se u IV. stoljeću, a korištenje svijeća pri molitvi znak su blizine blagdanu Sviječnice. Obred nazvan grličanje vrši se nakon svete mise. Svećenik s dvjema svijećama pristupi vjerniku i moli: "Po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika, oslobodio te Bog od bolesti grla i svakog drugog zla!" Taj je blagoslov takozvana blagoslovina u Katoličkoj Crkvi.

Sveti Blaž ili Vlaho život je završio mučeničkom smrću 317. godine. Odrubljena mu je glava koja se kao najdragocjenija relikvija od 972. godine čuva u Dubrovniku kojemu je i zaštitnik 1049 godina.

Uredništvo

Sursa: biskupija-banjaluka.org

Odmah sutradan, 3. veljače, slavi se sveti Blaž. Na blagdan svetog Blaža u našim se crkvama blagoslivlja grlo. Zaziva se time Božja zaštita i oslobođenje od bolesti grla i svakog drugog zla. Sveti Blaž bio je liječnik. Zbog čestita života vjernici i

Kad smo već kod Lupaka, dotaknuli smo u našim prošlim razgovoru projekti rehabilitacije ovdašnjeg doma kulture, ali i onog iz Ravnika. Tada je bila faza licitacije.

Pripremaju se sokaci za asfaltiranje u Klokotiču

Da, i sretan sam da vim kažem će sad većem znamo firme koje su zaradile licitaciju (su dve firme iz Timișvara) i će la da se počme, napokon, radnja. Imaju termin 24 meseca da to dovrše, ali misim će to la da bude mlogo po za vreme. Manje-više, oba doma kulture imaju iste potrebe: da se termički izoliraju iznadnora, da im se otvori pristup za toalete iznutra, da im se montira centralno grejanje i ozvučenje. U Lupaku treba da promenimo i krov doma kulture. Mlogi me pitaju zašto ne napravimo i kujne kako da se drže svadbe ili krštenja. Pa, čujte, projekt kad se napravi ima u vidu da respektira norme jene zgrade što da služi kulturnim akcijama. Ne možemo da mešamo stvari!

Kako napreduje asfaltiranje u Klokotiču?

Kako sam vim rekao i prošli put, mi imamo u projektu da asfaltiramo svi sokaci u Klokotiču koji nesu imali do sad asfalt. Ali sad se niveliraju sokaci, se meće šljunak, se montiraju rigole i čak na kraju se prođe svudi asfaltam. To je najlaka stvar i najživo se radi. Kako stvari napreduju nadam se će do kraja augusta la da se dovrši asfaltiranjem u Klokotiču.

U Klokotiču imamo u radu jošte i kapelu. Mi smo iz našeg budžeta financirali velik dio te zgrade (300 iljade leja) koju je započeo pokojni gospodin Petar Dobra. Kapela je dovršena 90 posto. Čekamo sad da joj stigne zamrzivač i da dovršimo zgradu do kraja.

Osım ovih projekatata, što radi ili što planira raditi Općina Lupak nakon što će joj vrijeme dopusti?

U Ravniku radimo i sad, zimi. Smo sačistili i smo raširili pored puta što tura u selo, kad se ide od županijske ceste. Smo sasekli drva i čeplje, smo napravili rigole i šanceve pored puta. Kad završimo tu, omak se krećemo za Vodnik i Klokotič, kako da sačistimo sve do proleća. Za Ravnik imamo napravljen nov projekt za asfaltiranje oni drugi sokaka što nemaju jošte asfalt.

Čekamo samo da vidimo neki program kroz kojeg da možemo i da ga financiramo.

Za Vodnik, također imamo projekt da otvorimo stari Mađarski sokak (kako mu Vodničanje vele). To jest prvi sokak koji ide prema desnoj strani od ulaza u selo i se proteže do u Reše. Treba da se nivelira i da se asfaltira tudi kako da proode mašine, najpače kad je neko selsko veselje i je plno narodam. Tad ne bi više nitko nikomu smetal.

Pored toga bi teli da asfaltiramo i put dlđ 300 metara koji vodi od glavnog puta do grobljice.

Daniel Lucacela

Čisti se put prema Ravniku

DICȚIONARUL LIMBII LITERARE CROATE KAJKAVIANE

*Încă din luna decembrie a anului trecut, cei interesați pot găsi pe internet
Dicționarul limbii literare croate kajkaviane.*

Este vorba despre un proiect amplu, la care Institutul de Limbă și Lingvistică Croată lucrează încă din anii '70 ai secolului trecut. Dicționarul prelucrează lexicografic tezaurul lingvistic al limbii literare croate kajkaviane din secolul al XVI-lea până la jumătatea secolului al XIX-lea, cuprinzând inclusiv lucrări ale literaturii dialectale kajkaviane până la jumătatea secolului XX.

Având în vedere că în Dicționarul de limbă croată sau sârbă (1880-1976) al Academiei nu au fost incluse și opere în dialectul kajkavian, s-a decis

Acest dicționar al Institutului corectează vechea nedreptate față de dialectul kajkavian, care, datorită vorbitorilor săi actuali, dar și scriitorilor care continuă să creeze folosind versiuni mai moderne ale dialectului (poeti precum Ernest Fišer, Božica Jelušić, dar și tot mai mult prozatori precum Kristian Novak, Marko Gregur, Božica Brkan, Borivoj Radaković) nu numai că nu se mai află pe calea dispariției, dar se și dezvoltă din ce în ce mai puternic.

Până în prezent, Institutul de Limbă și Lingvistică Croată, în parteneriat cu Academia Croată de Științe și Arte, a publicat paisprezece volume ale dicționarului. Trei volume alcătuiesc o singură carte, iar din 1986 și până în 2017, au fost publicate cinci cărți. De publicarea acestora s-au ocupat editori de renume precum Božidar Finka, Radoslav Katičić și actualul editor Mira Menac-Mihalić.

Începând cu această iarnă, dicționarul este disponibil și online. Potrivit directorului Institutului, Željko Jozić, dicționarul nu a fost finalizat încă, dar este în lucru, însă conducerea Institutului a decis să-l ofere publicului pentru a fi consultat. Dicționarul este publicat pe internet cu ocazia împlinirii a 350 de ani de la publicarea primului dicționar kajkavian de către Juraj Habelić „Dicționar sau cuvinte slavone” din 1670 și 280 de ani de la cel mai mare dicționar kajkavian al lui Ivan Belostenac „Gazophylacium” din 1740.

În ultimele decenii, la Dicționar au lucrat numeroși experți, iar în prezent conducătorul proiectului este Željka Brlobaš, alături de Martina Horvat, Maja Znika Marion, Nada Vajs Vinja și Vesna Zečević, dar și alți experți și asociați. Printre sursele lor pentru realizarea dicționarului se află dicționarele istorice ale limbii literare croate kajkaviane și anume Dicționarul lui Habelić, Belostenac, Sušnik-Jambrešićev, Patačić, gramatica limbii literare croate kajkaviane, documente istorice, texte religioase și științifice, corespondențe, reclame, texte ale unor profesii precum medicina, medicina veterinară, matematică, dar și lucrări jurnalistice și literare până la „Balada lui Petrica Kerempuh” de Miroslav Krleža care este în sine o instituție a kajkavianului croat, dar și „Popevka” de Nikola Pavić sau „V tihem lugu” de Jože Kirin.

Lina Tincul

realizarea unui dicționar al limbii kajkaviane croate de sine stătător. Nu este pentru prima dată când dialectul kajkavian este lăsat la o parte și complet omis. Lucrul acesta este remarcat de către academicieni, și astfel, Comitetul Lexicografic al Academiei Iugoslave de Arte și Științe decide, încă din anul 1936, ca dicționarul dialectului kajkavian să fie publicat ca o lucrare separată. La propunerea membrilor Academiei, Miroslav Krleža și Antun Augustinčić, lucrarea a fost încredințată ulterior Institutului de Limbă (predecesorul Institutului de Limbă și Lingvistică Croată). Studiile preliminare pentru realizarea dicționarului încep în anul 1936, iar dicționarul este conceput metodologic și lexicografic în întregime la Institutul de Limbă, sub conducerea academicianului Božidar Finka și a asociaților săi.

LUPAČKA ZIMA U PJESMAMA MILJE ŠERE

Već su naše novine obavijestile da je svjetlo dana ugledala zbirka pjesama Milje Šere.

Njegovim ćemo se pjesmama baviti u više navrata, i u vezi teme i motiva, ali i u vezi jezičnih arhaizama kojim je Milja Šera napisao pjesme. Ti su jezični arhaizmi nositelji važnih obilježja (poput starog jata koji iz tehničkih razloga u zbirki nije obilježen prikladno) i zaslužuju posebnu pozornost i analizu. Jer jezik je Milje Šera važan spomenik nekadašnjeg starog karaševskog govora (ovdje konkretno lupačkog), čije neke riječi mlađe generacije uopće ne poznaju.

Kako smo usred zime i kako zbirka još nije stigla u ruke svih čitatelja naših novina odabrali smo pjesme o zimi, o nekadašnjim zimama u našem kraju. Te su pjesme, svaka za sebe, mala priča o nekadašnjem seoskom životu i zanimanjima, a nasdave odišu toplinom i nostalgijom za zajedništvom koje je nekada vladalo u našim mjestima, kada su sve generacije bile doma, u svojim kućama i na svojim imanjima. Posebno topla je slika pjesnikove majke koja prede i mota kudelj u djeda pored vatre. Slika je to bezbrižnog djetinstva, kada su djeca uz roditelje uza sebe imale i bake i djedove od kojih su učili, slušali i zajedno s njima čuvali i nastavljali običaje i tradiciju. Neka pjesme same od sebe govore:

Pjesma I.

Na belim konju zimski kralj
priko naši sela stari, atoga,...
na čeplji srebrni štrevalj
sija do mesečevog roga;

Sve je belo, dim nebo grebe
ulice puste, kućeta laju,...
zima je, na noge me czebe
beskrajno, vetrovi padaju;

Dlge su noći, dani su katki
zamrzla je čak i stara reka,...
lepi dani, proletnji i sladki
Bog zna, ko la da dočeka;

Pjesma II

Zamrza voda u šefelju
korunom od snega zima se kiti,...
na preslicu, majka mota kudelj u
a koj la ovce oranjdjitati;

Šuma je od srebra, trava bleđa
stakleni studen vetar, jako duva,...
na ognjištu pali proset deda
i lagano opinci obuva;

Prikinul je sneg, više ne veje
oblaci se trve, u sobi sija jeletina,...
negdi u krajištu, snce se smeje
a priko šuma šušnji cetina!

U tim, ipak ne tako davnim vremenima, tuđina još ne bijaše „ugrizla” dušu i duh naših ljudi, čiji je utjecaj Milja Šera maestralno izrazio svojim britkim perom:

Po svetu pajtaši se potvriše
sve nas žalost sad proklinja...
moja duša, sama uzdiše
što nam učini ova tuđina!

Za bolji život, tako zvani
ne smo pajtaši što smo bili...
sudbina zlatam ni kani
sve lepe uspomene smo ocazabili!

Propadoše naše mlade godine
a starost sve po jako ni plaši...
gde ste pajtaši moji, rodbine,
kad tuđini, sad ste robijaši!

Zima je, noći su još duge, vrijeme kao stvoreno za razmišljanje. Stoga neka vas ove pjesme podsjetu na djetinstvo, na roditelje, na bake i djedove i neka budu poticaj na razmišljanje o onome što su nam oni ostavili, što se ne može nikakvim novcem kupiti. To su naši korijeni i ognjišta, a to se čuva i prenosi daljnim generacijama.

Maria Lačhici

DUGE ZIMSKE NOĆI...

Zima je zavládila našim krajevima.

Snijeg konačno pada onda kada mu je vrijeme, a ne kasnije na proljeće. Zadnjih godina smo navikli da zima dođe kasnije, ali ove je godine koliko toliko ipak stigla na vrijeme. Zabijelili se bregovi, salaši, plastovi, kuće, selo... A u selu nekada je iz svake kuće kroz dimnjak izlazio dim. No, ove godine ne izlazi kroz svaki dimnjak dim. U nekim se kućama, nažalost, vatra ugasila. Samo Bog zna kada će se opet upaliti. Razmišljajući tako o vremenima u kojima živimo, sjetila sam se pjesme velikog hrvatskog pjesnika Dragutina Tadijanovića, Dugo u noć. Nakon što je pročitane, vidjet ćete i zašto.

Dugo u noć, u zimsku bijelu noć....

Dugo u noć, u zimsku gluhu noć

Moja mati bijelo platno tka.

Njen pognut lik i prosijede njene kose

Odavna je već zališe suzama.

Trak lampe s prozora pružen je čitavim dvorištem

Po snijegu što vani pada ,

U tišini bez kraja, u tišini bez kraja:

Anđeli s neba, nježnim rukama,

Spuštaju smrle zvjezdice na zemlju

Pazeć da ne bi zlato moje probudili.

Dugo u noć, u zimsku pustu noć ,

Moja mati bijelo platno tka.

O majko žalosna! kaži, što to sja

U tvojim očima,

Dugo u noć, u zimsku bijelu noć.

Ovo je jedna od najpoznatijih pjesama spomenutog velikog hrvatskog pjesnika Dragutina Tadijanovića. Ovo je misaona pjesma i nije nam namjera ovdje o njoj raspravljati jer pisane su tisuće stranica tumačenja i eseja o ovoj pjesmi. Pjesmu spominjemo samo jer nas je potakla na razmišljanje o zimi, majci, tkanju i rodnom kraju.

A volio je Tadijanović svoj rodni kraj, jako ga je volio. Kako napisah na početku, ove je zime, kao inače zadnjih godina, prava zima došla tek nakon blagdana, u siječnju, ova nas pjesma, između ostalih dubokih misaonih poruka, tjera na razmišljanje o nekadašnjim zimama. Kada se snijeg spusti na zemlju i prekrije svojom bjelinom zemlju, kuće, puteve i sve ostalo, nastaje neka nadnaravna tišina koja čovjeka tjera na razmišljanje. Vrijeme kao stvoreno za podsjećanje na djetinjstvo i rodni kraj.

Suvremeni čovjek izgleda (prividno) ima sve osim vremena. Mjesto strpljenja zauzela je žurba, stres, rad, raznorazne aktivnosti bez kojih kao da čovjek više ne može živjeti.

Tko još ima vremena otići u posjet rodbini, prijateljima i provesti ugodne čase u razgovoru ili nekim (pomalo zaboravljenim) ručnim radovima kojima su se naši stari bavili? Gdje je to vrijeme nestalo? Vrijeme nije nestalo, nestaju ljudi. Mladi i srednje generacije otišli su u druge zemlje, i rijetko se vraćaju u rodni kraj, neki čak više ne dolaze, jer nemaju vrijeme... ili... stari, rodni kraj više nije zanimljiv. Ugasili su vatru, kroz dimnjake dim ne izlazi više.

A pjesma je ova zapravo o majci, o svim majkama. A naša su mjesta puna majki koje čekaju svoju djecu i unuke da se vrate, ili bolje rečeno bar da svrate za blagdane u svoj rodni kraj. Ne tako davno i naše su majke i bake tkale, prele, vezle. Učile su i nas. Razboji za tkanje su vjerojatno sklonjeni negdje, u nekoj sobi ili u potkrovljima. Nema više sjedenjki kada se prela vuna, kada su se vezle košulje, kada su zimske večeri bile prilike za druženje, razgovor i zajedništvo. Da se bar za vrijeme blagdana obitelj opet skupi. Pandemija je još jače udaljila ljude. Kroz sve manji broj dimnjaka izlazi dim, vatra se u nekim kućama ugasila. Hoće li se opet upaliti? A zimske su noći duge, duge kao čekanje naših mjesta, naših starih da se mladi vrate u svoj rodni kraj....

Maria Lačhici

ŠEDINȚA CONSILIULUI LOCAL CARAȘOVA

În data de 28.01.2021, începând cu ora 12.00, în sala de ședințe a Căminului Cultural Carașova a avut loc ședința ordinară a Consiliului Local. Ordinea de zi a ședinței a cuprins trei proiecte de hotărâre și capitolul Diverse.

La începutul întrunirii de joi, aleșii locali ai comunei Carașova au aprobat proiectul de hotărâre privind Planul de acțiuni și lucrări de interes local, pentru anul în curs. Aceste lucrări de interes local se aprobă anual printr-o hotărâre a Consiliului Local anual și pot fi reactualizate pe parcursul anului, iar pentru anul acesta au fost propuse lucrări de întreținere a terenului de fotbal, precum și a zonei centrale din comuna Carașova, dar și lucrări de curățare a resturilor vegetale aflate pe marginea drumurilor comunale și a terenurilor intravilane de pe raza comunei. De asemenea, consilierii au aprobat cu unanimitate de voturi și alegerea unui nou președinte de ședință în persoana domnului Uichiță Nicolae, reprezentantul Partidului Social Democrat. Acesta va conduce ședințele Consiliului Local și va semna hotărârile adoptate pentru următoarele trei luni.

La punctul doi de pe Ordinea de zi, consilierii locali și-au dat consimțământul pentru cererea depusă de către Uniunea Croaților din România, respectiv aprobarea Planului Urbanistic de Detaliu pentru construirea Centrului Cultural Sportiv UCR în localitatea noastră. Construirea acestui centru cultural sportiv în comuna noastră va fi benefică pentru întreaga comunitate din zonă și nu numai, aici urmând să se desfășoare acțiuni sportive, culturale și educaționale.

Lina Tincul

NATJEČAJ FOTOGRAFIJA: HRVATSKA U SRCU!

Udruga Ponos domovine poziva zainteresirane učenice i učenike na sudjelovanje u nagradnom natječaju za izložbu fotografija na temu Hrvatska u srcu. Cilj i svrha natječaja je potaknuti sudionike na fotografiranje tema koje nas povezuju s matičnom ili vlastitom domovinom.

Uvjeti natječaja:

- Fotografije se šalju elektronskom poštom na adresu info@ponosdomovine.hr
 - Uz fotografije potrebno je ispuniti i poslati prijavnicu koja je sastavni dio ovog natječaja
 - Dopusšteno je prijaviti maksimalno 3 fotografije
 - Fotografije moraju biti u jpg formatu, minimalne rezolucije 300 dpi-a i najmanje 2000 piksela
 - Fotografije ne smiju biti skinute s interneta, tuđe i do sada objavljene
 - Poslane fotografije ne vraćaju se autorima
- Natječaj je otvoren do 30. svibnja 2021. godine.

Odabranih 25 fotografija objavit će se na Web i Facebook stranici udruge Ponos domovine te na prigodnoj izložbi u Zagrebu što ovisi o epidemiološkoj situaciji tijekom lipnja 2021. godine. Za autore pet najuspješnijih fotografija osigurane su vrijedne nagrade donatora i sponzora (novčani boni Banke Kovanica od 500 kuna, oprema za planinarenje i hodanje, prijenosni disk i pametni sat) !

Više informacija možete naći na Facebook stranici Hrvatske grančice!

Uredništvo

I ja želim biti

ponos
Domovine

POTRES U HRVATSKOJ

29. prosinca 2020. godine, otprilike u 12:20 sati, potres magnitude 6,4 po Richterovoj skali pogodio je Sisačko-moslavačku županiju u Hrvatskoj s epicentrom 3 kilometra zapad-jugozapadno od Petrinje.

Potres je imao intenzitet razine VIII po Merkalijevoj, odnosno magnitudu 6,4 po Richterovoj skali. Prethodilo mu je nekoliko manjih potresa, a od kojih je potres dan ra-

Sursa: riportal.net.hr

nije imao magnitudu od 5,2 po Richteru. Potres je izazvao ljudske žrtve i ogromne materijalne štete u Petrinji, a oštećenja su zabilježena i u obližnjem Zagrebu, gdje još nije dovršena obnova nakon potresa devet mjeseci ranije (spomenimo da je u ožujku 2020. godine grad Zagreb pogodio potres s magnitudom od 5,5 po Richterovoj ljestvici!). Potres su pratili brojna naknadna podrhtavanja tla, od kojih je najjače bilo magnitude 4,9 na dan 6. siječnja 2021.

Sedam je osoba izgubilo život, a najmanje 26 drugih je ozlijeđeno, od kojih je šest zadobilo ozbiljne ozljede. Potres se osjetio u cijeloj sjevernoj Hrvatskoj, kao i u velikim dijelovima Slovenije, Bosne i Hercegovine, Austrije, Mađarske, pa čak i Italije. Epicentar potresa nalazio se u brdovitom području južno od aluvijalne ravni na potezu od rijeke Kupe do rijeke Save, sa Zrinskom gorom i ostatkom Dinarskih Alpa na jugu.

Seizmičko područje Pokuplja slijedi dolinu rijeke Kupe od Karlovca do Siska. Ovo je područje tijekom povijesti pogodilo nekoliko potresa, od kojih je najpoznatiji veliki potres iz 1909. godine, čiji je epicentar bio u blizini Pokupskog, s naknadnim potresima koji su se nastavili tijekom 1910. godine.

Najteže je pogođen grad Petrinja, gdje se srušilo mnogo zgrada i došlo do velikog nestanka

struje. Ovdje je život izgubila jedna 13-godišnja djevojčica, a najmanje 20 osoba je ozlijeđeno. Teška oštećenja pretrpio je cijeli centar grada. Oštećena je jedna osnovna škola, a uništeni su i krovovi Vijećnice i crkve Svetog Lovre.

Selo Majske Poljane je najteže pogođeno od svih naselja zahvaćenih potresom. Ovdje su 20-godišnji mladić i njegov otac izgubili život kad im se kuća srušila. Još su tri osobe kasnije pronađene mrtve u istom selu. To je i mjesto s najvećim brojem smrtnih slučajeva; od ukupno sedam smrtno stradaalih, pet ih je bilo u Majskim Poljanama.

Jedna je osoba kasnije pronađena mrtva u Žažini, nakon što se mjesna crkva srušila.

Hrvatska je 2. siječnja 2021. proglasila nacionalnim danom žalosti u čast žrtava ovog potresa.

Dana 3. siječnja 2021. jedan volonter smrtno je stradao kad je pao sa zgrade u Petrinji dok je popravljao štetu prouzročenu potresom.

U Sisačko-Moslavačkoj županiji nakon potresa prijavljeno je 34.883 oštećenih stambenih objekata. Grad Sisak, smješten otprilike 20 kilometara sjeveroistočno od epicentra, pretrpio je velika oštećenja na svojoj bolnici, kao i na gradskoj vijećnici. Procjenjuje se da je u Sisku i obližnjim selima oštećeno između 700 i 1000 kuća. U selu Strašniku, gdje je bio epicentar, kao i u obližnjem selu Šibiću, gotovo su sve kuće oštećene.

Sursa: portalnovosti.com

Dio stanovništva ova dva sela je evakuiran, a postavljeni su šatori s hranom i vodom. Pomoć u ljudstvu i opremi prema Petrinji i Sisku bila je upućena iz brojnih hrvatskih gradova s ciljem pronalaska eventualnih žrtava koje bi se nalazile ispod ruševina te sanacije ruševina. Na terenu Petrinje i Siska bili su u akciji pripadnici Hrvatske vojske, vatrogasci, građani i pripadnici drugih službi.

Zagreb, koji je nalazi otprilike 50 kilometara sjeverno od epicentra, pogođen je određenim oštećenjima na zgradama i nestancima struje, a mnogi su stanovnici u strahu izašli na ulice.

Zgrade su oštećene i u Bihaću, Cazinu, Kozarskoj Dubici i Kostajnici, gradovi na sjeverozapadu Bosne i Hercegovine, koji se nalaze između 30 i 90 kilometara jugozapadno, južno i jugoistočno od epicentra. U Kostajnici je proglašeno izvanredno stanje, potres je uzrokovao 6 požara, a mnoge su zgrade oštećene, uključujući gradsku vijećnicu, koja je proglašena nefunkcionalnom.

U Sloveniji, zgrade su oštećene u nekoliko područja i gradova, uglavnom u blizini slovensko-hrvatske granice. Ljudi su prijavili oštećenja fasada, krovova i dimnjaka iz jugoistočnih gradova Krško i Brežice i starog grada Kostanjevica na Krki, koji leže na oko 70 kilometara sjeverozapadno od epicentra. Nuklearna elektrana Krško automatski je zatvorena, a kasnije je sustavno pregledana, no nije prijavljena nikakva šteta.

Sursa: dnevnik.hr

Hrvatskom zahtjevu za žurnu materijalnu pomoć u kontejnerima, zimskim šatorima, rasvjetnim tijelima i balonima, svjetiljkama, električnim grijačima, sklopivim krevetima i vrećama za spavanje odazvalo se odmah 15 država članica Europske unije i Mehanizma unije za civilnu zaštitu.

Sursa: gradonacelnik.hr

Iz Francuske je prvog dana nove godine dovezeno 240 šatora; dva vojna zrakoplova iz Bugarske dopremila su 100 električnih grijača i 500 sklopivih kreveta; iz Poljske je stiglo 150 kreveta i 150 vreća za spavanje; iz Portugala 500 kreveta, a iz Austrije 83 kontejnera. Slična pomoć prvih dana stigla je i iz Grčke, Rumunjske i Švedske.

Po riječima izvršnog predsjednika Hrvatskog Crvenog križa Roberta Markta, Crveni križ je od potresa do sad prikupio više od 44 milijuna kuna te robe u vrijednosti 35 milijuna kuna za donacije građanima.

Hrvatska zajednica iz Rumunjske pokazala je solidarnost s matičnom zemljom. U naseljima gdje pretežito žive pripadnici hrvatske manjine, posredstvom crkve prikupila se određena svota novaca koja je bila donirana žrtvama potresa. Također, većina članova Koordinacijskog odbora Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj donirala je novac u tu svrhu.

Europa ima dugu povijest razornih potresa. Istraživači u projektu SHARE koji financira Europska Unija izradili su kartu koja prikazuje koji su dijelovi Europe najugroženiji. Ona pokazuje da su to Italija, Zemlje Balkana, Grčka, Bugarska, Rumunjska i Turska.

U Mediteranu gdje se događa kolizija Afrike, Euroazijske i s njima povezanih manjih ploča su seizmički aktivnija područja Europe. Postoji i nešto seizmički aktivniji dio u Rumunjskoj, no i on je povezan s događajima u Mediteranu. Sva područja koja su na stabilnom dijelu Euroazijskog kopna - sve sjeverne i kontinentalne države - su značajno manje seizmički aktivne zato jer nema tako izraženih geodinamičkih procesa kao u područjima koja su bliže granicama tektonskih ploča.

Hrvatska je natprosječno seizmički aktivna, iako dosta manje nego Grčka i Turska.

Obrada teksta: Daniel Lucacela